

Novi svijet

SVIBANJ 2013.

MOSTOVI BRATSTVA
U JERUZALEMU

BUDUĆNOST NOVOGA SVIJETA

ZA ŽIVOT GRADA

06

03 RIJEČ ČITATELJIMA

Smjer - ujedinjeni svijet

04 RIJEČ ŽIVOTA

Svibanj

05 IZ ŽIVOTA

Grafiti

06 INTERVJU

Budućnost novoga svijeta

09 DIJALOG

Ljudske vrednote
kao temelj zajedništva

14

12 OBLJETNICA

Izvan uobičajenih shema

14 DUHOVNOST JEDINSTVA

Za život grada
Ljubav je umijeće

18 DUHOVNOST I PRAKTIČNI ŽIVOT

Ako želiš promijeniti svijet

19 MLADI

Mostovi bratstva u Jeruzalemu

19

22 AKTUALNO

Kriza - društvena bolest

24 OBITELJ

Novo zajedništvo

26 ISTAKNUTO

Izazov ujedinjavanja u
vremenu različitost

27 ZDRAVLJE

Trešnja -
niskokalorična ljepotica

Smjer – ujedinjeni svijet

Tisućama inicijativa kojima izražavaju prihvatanje, otvorenost, solidarnost i autentične odnose mladi po čitavom svijetu ovih dana obilježavaju Tjedan ujedinjenog svijeta. Znak za početak dan je 1. svibnja iz Jeruzalema, gdje je za tu prigodu doputovalo malo mnoštvo od 120 mladih iz 23 zemlje. Okupljeni u blizini stubišta na kojima je po predaji Isus izrekao svoju molitvu "da svi budu jedno", obvezali su se da će i sami svojim životom biti mostovi na putu prema tom cilju. Nekoliko dana kasnije skupina mladih iz raznih krajeva Hrvatske, s predstavnikom iz Bosne i Hercegovine, iste je poruke poslala iz gradića Faro u Križevcima. U izgradnji ujedinjenog svijeta pozvani su sudjelovati svi ljudi, bez obzira na svoju vjersku pripadnost i uvjerenje. U tom velikom projektu ne mogu se mimoći osobe bez vjerskih uvjerenja jer bismo tada isključili veliki dio čovječanstva. Širenjem Pokreta fokolara otvaranje prema osobama bez vjere sazrelo je dotele da se izrazilo dijalogom koji ima svoju fizionomiju. O njegovim etapama pišemo u ovome broju.

U današnjoj krizi mnogi poduzetnici prisiljeni su zatvoriti svoja poduzeća ili ih prodati, što često baca u duboku depresiju vlasnika i njegovu obitelj. Za liječenje takvih društvenih bolesti potrebni su stručnjaci u čovječnosti, muškarci i žene sposobni za nadu.

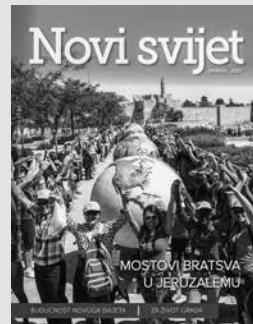
Chiarina misao i životni ideal nastali su u kontekstu epohalne, kolektivne noći u koju je utonulo čovječanstvo, u stoljeću dvaju svjetskih ratova i holokausta. Njezin ideal pretvorio se u ishodište nove povijesti jer je izrastao iz potpuna sudioništva u patnji koja kao da je progutala ukupnu stvarnost čovječanstva, kako bi je promijenio ulazeći u nju iz ljubavi, rečeno je na znanstvenom skupu prigodom pete obljetnice smrti Chiare Lubich na sveučilištu La Sapienza u Rimu. Chiara je svjesno željela prihvatiti i proći tu patnju, oduševljeno hodeći za Isusom. To je izazov jedino mogućeg novog humanizma koji treba probuditi i učiniti iskustvenom i djelotvornom povijesnom praksom logiku dara koji živi u našoj svijesti i rasvjetljuje naš um.

Tu logiku dara ovoga smo mjeseca pozvani prakticirati živeći Riječ života "Dajite i dat će vam se". Svim čitateljima želimo obilno davanje i obilno primanje! ■

Đina Perkov

Novi svijet

MJESEČNIK POKRETA FOKOLARA
godina XLIX, br. 5 – svibanj 2013.

Naslovica:
Mladi iz 23
zemlje svijeta
u Jeruzalemu

Foto: giovaniperunmondounito.blogspot.com

UREDNIŠTVO I UPRAVA

Novi svijet, Franje Račkoga 30, 48260 Križevci,
tel.: (+385) 01 3691 290; fax: (+385) 01 3691 840;
e-mail: novisvijet@novisvijet.net,
web stranica: www.novisvijet.net,

IZDAVAČ I NAKLADNIK

Djelo Marijino - Pokret fokolara

GLAVNA UREDNICA

Đina Perkov;

UREDNIČKO VIJEĆE

Đina Perkov, Sonja Eterović, Zdenko Horvat

TISAK

FEROPROMS d.o.o., Zagreb.

► Chiara Lubich

Je li ti se ikada dogodilo da si od prijatelja primio poklon i osjetio želju da mu uzvratiš? I da te na to nije toliko potaknula želja da se odužiš, koliko prava, zahvalna ljubav? Sigurno jest.

Ako se to tebi događa, možeš samo zamisliti kako je s Bogom koji je Ljubav! On uvijek uzvraća svaki dar koji darujemo bližnjemu u Njegovo ime.

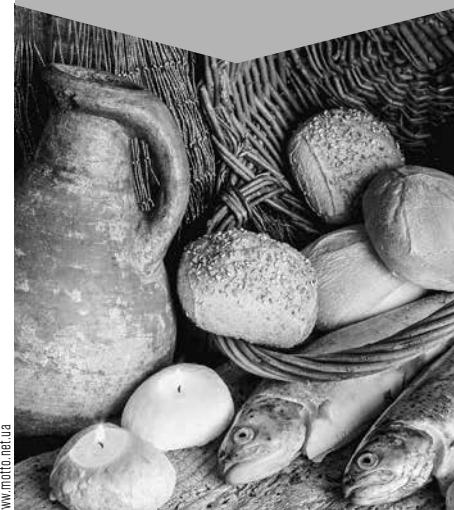
To je iskustvo pravih kršćana koje im se često događa, no svaki put iznenađuje: nikada se nećemo moći priviknuti na Božju domišljatost. Mogla bih navesti tisuće, desetke tisuća primjera, mogla bih napisati knjigu o tome. I vidi bi koliko je istinita misao "Mjera dobra, nabijena, natresena, preobilna dat će se u krilo vaše", a označava obilje kojim Bog uzvraća, Njegovu velikodušnost.

Nad Rim se već bila spustila noć. U podrumskome stanu nekoliko djevojaka koje su nastojale živjeti evanđelje zaželjele su jedna drugoj laku noć, kad se oglasilo zvono. Tko je to u ovaj sat? Otvore vrata, kad ono čovjek, panično prestrašen i očajan. Sljedećeg su dana njega i njegovu obitelj trebali izbaciti iz kuće jer nije plaćao najamninu. Djevojke su se pogledale i prešutnim dogovorom otvorile ladicu u kojoj se, raspoređen po kuvertama, nalazio ostatak njihovih plaća, kao i novac namijenjen za plin, telefon i struju. Dale su sve, bez razmišljanja. Te su noći zaspale sretne: netko drugi će misliti na njih. Ali još prije zore zazvoni telefon: "Dolazim odmah taksijem", začuše glas onog čovjeka. Iznenadene što je izabrao taksi, djevojke čekaju. Njegovo lice im govori da se nešto promijenilo.

SVIBANJ 2013.

"DAJITE I DAT
ĆE VAM SE:
MJERA DOBRA,
NABIJENA,
NATRESENA,
PREOBILNA DAT
ĆE SE U KRILU
VAŠE"¹

(LK 6, 38)

"Kad sam se sinoć vratio kući, čekalo me nasljedstvo. Nikad nisam ni pomislio da bih ga mogao dobiti. U srcu sam osjetio da ga moram podijeliti s vama." Iznos je bio točno dvostruko veći od onoga koji su mu velikodušno dale.

**"DAJITE I DAT
ĆE VAM SE: MJERA
DOBRA, NABIJENA, NATRESENA,
PREOBILNA DAT
ĆE SE U KRILU
VAŠE."**

Jesi li i ti doživio nešto slično? Ako nisi, sjeti se da moraš darovati bez interesa, ne očekujući ništa za uzvrat, bilo tko to tražio.

Pokušaj! Ali nemoj to učiniti zato da viđiš rezultat, nego iz ljubavi prema Bogu. No reći ćeš: "Ali ja nemam ništa!"

Nije istina. Ako želimo, posjedujemo neiscrpna bogatstva: svoje slobodno vrijeme, svoje srce, osmijeh, savjet, svoju kulturu, svoj mir, svoju riječ... Reći ćeš još: "Ne znam kome dati". Pogledaj oko sebe: sjećaš li se onog bolesnika, one udovice koja je uvijek sama, onog prijatelja kojega si ostavio potištenoga, onoga uvijek tužnog nezaposlenog mladića; brata koji treba pomoći, prijatelja u zatvoru, onog nesigurnog početnika? U njima te čeka Krist. Poprimi novo kršćansko ponašanje – kojim je Evanđelje prožeto – a to je ne-zatvaranje i ne-zabrinjavanje. Prestani polagati svoju sigurnost u dobra ovoga svijeta i osloni se na Boga. U tome će se očitovati tvoja vjera u njega, koja će ubrzo biti potvrđena uzvraćenim darom.

No Bog ne djeluje tako da tebe obogati ili da nas obogati: On želi da drugi

vide mala čuda uzrokovana našim

davanjem i da postupe isto tako.

On daje da imamo više zato da bismo mogli više dati, da – kao pravi upravitelji Božjih dobara – pomognemo da dobra kruže u zajednici u kojoj živimo, pa da se mogne reći kao za prvu kršćansku zajednicu u Jeruzalemu:

"Nitko među njima nije oskudijevao"².

Ne osjećaš li da time pridonosiš oživljavanju društvene revolucije koju svijet očekuje?

**"DAJITE I DAT
ĆE VAM SE".** Isus je prvenstveno mislio na nagradu koju ćemo dobiti u raju, ali ono što dobijemo na ovoj zemlji već joj je predznak i jamstvo. ■

¹Napisana 1978., objavljena u *Riječ života* br. 6/1978. i u *Novom svijetu* br. 10/2008.

²Dj 4, 34.

Grafiti

Nakon vrlo lijepog susreta obitelji, supruga i ja vratili smo se u naš grad, svrativši kod moje majke po djecu. Sve je izgledalo u najboljem redu, pa smo se pripremili za sutašnje obveze i otišli na počinak. Dan kasnije u popodnevnim satima nazvao me policijski inspektor kako bi me obavijestio da je kod njih na ispitivanju Nikola Yordanov, naš stariji sin i da moramo doći na policiju.

Dočekala nas je istražiteljica i objasnila što se dogodilo. U našoj su odsutnosti Niki i još četiri dječaka oslikali sprejem vanjski zid jednog dječjeg vrtića. Izdao ih je dječak koji je prepoznao njihove grafite. Rekli su nam da moramo očistiti ili prebojiti taj zid (oko 70 m). Roditelji ostala 4 dječaka rekli su da bi radile platili odštetu, što je iznosilo 1250 leva (640 eura). Samo sam se ja odlučio za bojanje zida, želeći da Niki shvati svoju grešku i što znači ispravljati učinjeno. Tako su ostali sakupili novac a mi smo s ravnateljicom vrtića kupili potreban materijal. Bio je prosinac, temperature vrlo niske. Niki je dopodne radio sa mnom, a popodne odlazio u školu. Tako cijeli tjedan. Drugi dan mi je rekao: "Tata, puno sam pogriješio. Ja sam mogao i otići, ali drugi bi me ismijavali i rekli da sam slabic i da nikad neću postati muškarac." Ravnateljica se sažalila na njega, pa ga je povremeno zvala da se dođe ugrijati. Kad smo završili,

pozvala me i rekla mi: "Ja od vas ne želim novac, vi ste već platili odštetu vašim radom. Dogоворити се с полицијом да повучем пријаву против Никеја, а остали нека се снађују. Имате доброг и одгоженог сина. Најалост, дио ове генерације дјече расте на такав начин. Родитељи се занимавају само за посао, каријеру, чак и алкохол, али не и за обitelj. У разговору с Ником разумјела сам да је он из здрave обitelji, где се родитељи занимавају надасве за дјечу, да буду добри и да поштују друге. Знате ли да родитељи двадесетак дјечака нису нити отишли на полицију, јер по njihovu mišljenju ono što су учинила njihova djeca nije bilo strašno. 'Posvuda ima grafita, što je tako strašno, nikoga nisu ubili', рекли су. Но то се може dogoditi opet ako nitko s njima ne razgovara i ako im ne покаже како се поправљају pogrešке.' Nakon što smo nadoknadili štetu mogu сина, он ми је рекао: "Тата, остала нам је боје и имамо још времена. За што не бисмо обојили и други зид вртића на којему исто има графита, иако их нисмо ми нацртали?"

**"Ostalo nam je
boje i imamo
vremena.
Zašto ne bismo
obojili i drugi
zid vrtića na
kojemu isto
ima grafita,
iako ih nismo
mi nacrtali?"**

S radošću sam prihvatio njegov prijedlog i opet smo se zajedno prihvatali bojenja. Када је ravnateljica видјела што smo napravili, на своју inicijativu, опет је рекла: "Повући се с полиције пријаву против Никеја. Постоји pogrešка, али постоји и опрост", закључила је. Nakon 6 mjeseci Niki je bio pozvan na razgovor s inspektoretom Instituta za borbu protiv maloljetničkog kriminala i s psihologom. Zahvaljujući dobrom ponašanju, intervenciji ravnateljice vrtića i svijesti o učinjenoj pogrešci, njegov dosje je izbrisano.

Njegovi "prijatelji" nastavljaju на lošem putu и у registrima Instituta za borbu protiv maloljetničkog kriminala već су на четвртој razini, аkad dođu na petu poslat ће ih na tzv. Odgojnu školu rada. Када ih Niki slučajno ugleda, заobiđe ih u širokom krugu. Sada има друге prijatelje који га разумiju и поштују онако како га mi nastojimo odgajati – да постane čovjek u današnjem društvu. ■

M. J. (Bugarska)

P Predstavite se čitateljima Novoga svijeta.

Rodio sam se, školovao i živim u Zagrebu. Od malena treniram ručkomet, a završetkom srednje škole 12 godina sam se aktivno bavio trenerskim poslom u rukometu. Nakon završenog Ekonomskog fakulteta, smjer financije, počinjem raditi za Bank Austria. Danas radim u Hrvatskoj poštanskoj banci, u Sektoru upravljanja finančnjama. Moja poslovna domena u Banci je izrada finansijskih izvještaja, finansijska kontrola i revizija. Poslijediplomski stručni studij završio sam također u Zagrebu 2012. godine, smjer - međunarodna ekonomija i financije na temu ekonomije zajedništva. Oženjen sam i moja mi supruga uvelike pomaže u ekonomiji zajedništva.

Koji su Vaši interesi i životni ideali, nekad i danas?

Moji interesi, i nekad i danas, ostali su isti, iako su se malo s godinama, reklo bi se, modificirali. To su oduvijek bili odnosi među ljudima, načini funkciranja društva, ekonomija, politika, a također i sport, prije svega rukomet. Ideali su mi oduvijek bili pravda i bratstvo među ljudima. Oduvijek me je pratila rečenica – "Oče da svi budu jedno". To je zapravo okosnica mojih idea.

Zašto ste se odlučili za studij ekonomije?

Ekonomija mi je oduvijek bila interesantna, posebno odnosi među ljudima te način kreiranja ekonomskih odnosa u društvu.

Budućnost novoga svijeta

RAZGOVOR S MLADIM EKONOMISTOM UNIV. SPEC.OEC. NIKOLOM ŽIVKOVIĆEM O EKONOMIJI ZAJEDNIŠTVA KOJA JE BILA TEMA NJEGOVA POSLIJEDIPLOMSKOGA RADA

► **Đina Perkov**

Ekonomija kao znanost je mnogo zanimljivija od onoga kako je danas prikazuju. Pohlepa i nemoral su urušili i znanost i istinitost u znanosti, a to se posebno odnosi na ekonomiju. Nove generacije nemaju pravi uvid u ekonomiju jer oni koji su "jači" kreiraju znanstvene misli i tokove. Kakvi su nam učitelji, takvi će biti i učenici, stoga nije čudno da današnje generacije ekonomista nemaju široko ekonomsko obrazovanje i ne mogu voditi institucije, poduzeća i državu.

Pisali ste diplomski rad o Ekonomiji zajedništva, kako je do toga došlo?

Jednom sam prilikom pročitao intervju s prof. dr. Benedettom Guiom o cijelokupnom projektu ekonomije zajedništva u Glasu Koncila te me to tada zainteresiralo. Mislio sam da je to utopija, da je nemoguće davati dio dobiti s obzirom na ekonomске postavke. Onda sam se malo više raspitivao o toj temi i sve dublje ulazio u nju. Shvatio sam da je u biti ekonomija zajedništva temeljna bit ekonomije. Znam da su ovo preteške riječi jer svatko bi se mogao zapitati kako davanje može biti bit ekonomije? Kada se mudro sagleda, u životu se sve dobiva kroz davanje. Čak su svi monetarni i ekonomski sustavi zemlje radeni na davanju. Novac kao sredstvo razmjene je samo sredstvo ispunjenja davanja i odnosa među ljudima. I ja sam pisao u svome radu da je novac samo relacija odnosa, a nikako ne vrijednost.

On predstavlja vrijednost, ali nije vrijednost. Ekonomija zajedništva nije utopija, već kada bi svaki ekonomist htio dublje zagristi u Istinu, došao bi do ovoga projekta. Mnogo su mi pomogli radovi Hrvoja Lovrića, Matea Bušića i Domagoja Sajtera te smatram da bi te radove ljudi mogli više čitati jer u njima ima mnogo interesantnih pogleda na ekonomiju zajedništva.

Jesu li vas profesori podržali?

Na početku su neki profesori bili suzdržani oko ove teme, ali naknadno sam našao profesora koji ju je podržao. To je moj mentor prof. dr. Jurica Šimurina koji me je doveo do završetka ovoga rada.

Bitno je razumjeti da se ova tema razlikuje od svih tema društveno odgovornog poslovanja jer ona ulazi u bit postojanja čovjeka i odnosa sa drugim ljudima, dok je društveno odgovorno poslovanje više posljedica današnje nemilosrdne ekonomije, pa se preko njega traži izlaz. Društveno odgovorno poslovanje je dobro, ali nije dovoljno. Nije dovoljno davati zbog davanja, već davati zbog promjene odnosa i shvaćanja davanja kao temelja ekonomija, a to je ekonomija zajedništva.

Na koje ste poteškoće nailazili? Poteškoća je bilo mnogo, oko literature, prijevoda, nerazumijevanja nekih profesora, otkazivanja mnogih dogovora u Italiji, bolesti, plaćanja zakasnine.... Mislio sam da nikad neću završiti taj rad, a i danas kao da ne vjerujem da je to sve gotovo.

Arhiv NS (2)

**Prof.
Benedetto
Gui izlaže u
međunarodnoj
školi
ekonomije
zajedništva
u gradiću Faro
u Križevcima**

**Lijevo:
Nikola
Živković
s kojim
smo vodili
razgovor**

Kad sam krenuo s pisanjem, brzo sam shvatio da to nije bilo to. Nisam imao iskustvo ekonomije zajedništva, pa je moje pisanje bilo suhoporno. Otišao sam u Križevce gdje su me članovi Pokreta fokolara proveli kroz svaku poru ekonomije zajedništva u Križevcima. Tada sam shvatio da sam na tragu nečeg velikog. Vratio sam se oduševljen, pun poleta i snage za daljnji rad. Čuo sam da je Loppiano veliki centar ekonomije zajedništva, gdje postoji i fakultet koji se bavi tom temom i poželio sam tamo otići. Tada se u Loppianu održavao kongres ekonomije zajedništva, pa sam dogovorio puno susreta s profesorima i sudionicima Projekta želeći to pretočiti u svoj postdiplomski rad. U Loppiano sam jedva stigao jer su sve prometnice u Italiji bile zatvorene, nastupio je kolaps

zbog obilnog snijega. Ostao sam skoro bez benzina na autoputu, u nepreglednim kolonama. Morao sam prespavati u nekom malom mjestu jer je sve bilo zatvoreno. Stigavši napokon u Loppiano, otkrio sam da sam jedini ja došao na kongres. Bio sam u kongresnoj dvorani s vodičem i Jelenom Mališom koja mi je bila od velike pomoći prilikom obilaska i objašnjavanja svega što je povezano s Projektom. Vani me je čekalo više od pola metra snijega i nije se nigdje moglo ići. Svi razgovori u Loppianu su propali jer su se profesori i menageri razboljeli ili nisu mogli doći zbog vremenskih neprilika, a i mene je bolest ulovila pa sam u Loppianu pretežno bio u kući studenata. Vratio sam se jako iscrpljen. Htio sam odustati od svega i uzeti neku drugu lakšu temu, makar sam već napisao veći dio rada.

Srećom, imao sam neke fokolare i podršku svoje žene, roditelja i prijatelja. Posebno bih spomenuo Jelenu Mališu koja mi je mnogo pomagala u ovome radu, Carlos iz Brazila u Loppianu mi je pomogao s literaturom, Petra Milotić, Rudi i Minka Fabjan, Đina Perkov, Hrvoje Lovrić i mnogo drugih. Ovim putem bih se i svima htio zahvaliti te bi rekao da je to i njihov rad.

Kako ste uspjeli svoj rad privesti kraju?

Pred kraj više nisam imao snage. Čak sam morao platiti i zakasnju jer sam malo prešao rok. Tu su mi pomogli roditelji, tako da su i oni sudjelovali u zajedništvu jer ja ne bih imao ni novaca, a iskreno ni živaca.

Jako je bitno naglasiti da je moj rad bio pravo zajedništvo, do te mjere da kada sam i htio sam djelovati, kao da mi nije išlo, kao da sam zapeo i nisam mogao napredovati. Sa fokolarima učim da svatko nešto daje i tako se dolazi do proizvoda i krajnjeg efekta. To je za mene novi moment jer sam u mnogim situacijama naučio raditi sam.

Kako danas gledate na projekt Ekonomije zajedništva i što za Vas znači sudjelovati u njemu?

Na projekt ekonomije zajedništva danas gledam kao na budućnost novoga svijeta i novih odnosa. To je put posut trnjem, koji ima za posljedicu veliku žrtvu.

Nove generacije su sposobne nositi velike vizije, ali samo ako imaju dobre učitelje. Hrvatska

se razvija u tom pogledu. Za mene je sudjelovanje u ovome projektu čast i veliki dar od Boga.

Po vašem mišljenju, kakvu budućnost ima Ekonomija zajedništva?

Ekonomija zajedništva ima veliku budućnost jer će uskoro ljudi shvaćati i sve više shvaćaju da im je ona u biti jedina budućnost. Za njenu budućnost se ne treba bojati. Treba se više bojati da li će biti njenih navjestitelja tj. podučitelja. Ona nije neka prolazna stvarnost kao što bismo mogli reći za pojedine karizme u pojedinim vremenima. To je ono što sam na početku rekao, ona je postavka ekonomije, a kao takva ne može izumrijeti, već se samo razvijati, ako će ljudi htjeti Istinu. Ona bi trebala doći na fakultete jer će i oni sami shvaćati da je to izuzetno bitno za razvoj ekonomije i novih generacija. Za ekonomiju zajedništva i njen razvoj na fakultetima vrlo je bitno da se rašire informacije o civilnoj ekonomiji, tj. o preteči ekonomije zajedništva.

U novoj knjizi prof. Brunija spominje se civilna ekonomija. To je vrlo bitno za znanstvenu javnost i kao takva bi se vrlo brzo mogla proširiti u njenim krugovima. U Hrvatskoj se malo zna o civilnoj ekonomiji. Rekao bih da na teoretskoj razini treba biti civilna ekonomija, a na praktičnoj - izvršnoj, ekonomija zajedništva.

Želite li nešto poručiti?

Htio bi poručiti svima koji se bave ekonomijom i pedagogijom zajedništva da ne posustaju i da šire

te ideje i mladima i starima, i niže kvalificiranim i više kvalificiranim, kao što kaže apostol Pavao, i u zgodno i nezgodno vrijeme.

Mnogima će to biti melem na rane zadobivene od današnje ekonomije i današnjih odnosa. Mislim da ima mnogo poduzetnika koji bi se rado priključili, a to treba i marketinški pratiti. Tu se slažem sa prof. Brunijem da projekt treba rasti onoliko koliko ljudi izvana mogu primiti. Ne treba očekivati prevelike boomove u rastu kao što se očekivalo na početku, jer koliko god izgledao ekonomski, to je više projekt duhovne naravi, a to zahtijeva mnogo jači angažman. Lako je davati novac, ali je puno teže ući u zajedništvo odnosa i uzajamnosti jer to podrazumijeva umiranje sebi, a to je već misterij Križa i bit duhovnosti fokolara. ■

Ljudske vrednote kao temelj zajedništva

NA MEĐUNARODNOM SUSRETU OSOBA BEZ VJERSKIH
UVJERENJA NAZOČILO JE I NEKOLIKO SUDIONIKA IZ HRVATSKE I
BOSNE I HERCEGOVINE ➤ **Luciana Scalacci**

Susret s osobama bez vjerskih uvjerenja početkom travnja u Castelgandolfu kod Rima još je jednom pokazao važnost ovoga dijaloga Pokreta fokolara. Njegov cilj je suradnja kako bi doprinijeli izgradnji bratstva u velikoj obitelji čovječanstva. Na samim počecima Pokreta u Trentu ljudi bez vjerskih uvjerenja privuklo je ostvarivano zajedništvo dobara u korist najsiromašnjih.

Širenjem Pokreta otvaranje prema osobama bez vjere sazrijeva sve dotle da se izražava dijalogom koji ima svoju fizionomiju. Godine 1992. u Centru Marijapoli u Castelgandolfu (Rim), održao se prvi od međunarodnih skupova koji će se kasnije nastaviti. Od tada pa sve do danas skupovima je naznačila Talijanka Luciana Scalacci. Na ovogodišnjem susretu upravo je ona iznijela etape ovoga dijaloga, od 1992. pa sve do danas, koje donosimo u nastavku.

Prošlo je već 20 godina od 1992. kada smo se neki od nas okupili ovdje u Castelgandolfu na prvom susretu pod naslovom "Zajedno graditi ujedinjeni svijet", u organizaciji Pokreta fokolara.

Neobično je i danas, a naročito u ono vrijeme, da pokret kršćanskog nadahnuća, koji pripada Katoličkoj crkvi, otvori vrata osobama koje se čak ne prepoznaju u nijednoj vjeri, kako bi

**Zdravka Gutić
iz Sarajeva
postavlja
pitanje
predsjednici
fokolara
Mariji Voce
na nedavno
održanom
susretu u
Castelgandolfu**

s njima uspostavio odnose dijalog i suradnje.

Što se skrivalo u toj inicijativi Pokreta fokolara? Koji cilj je postavila njegova utemeljiteljica Chiara Lubich? Sigurna sam da smo većina nas ili možda svi bili zabrinuti, misleći da se želi pokušati čin prozelitizma prema nama.

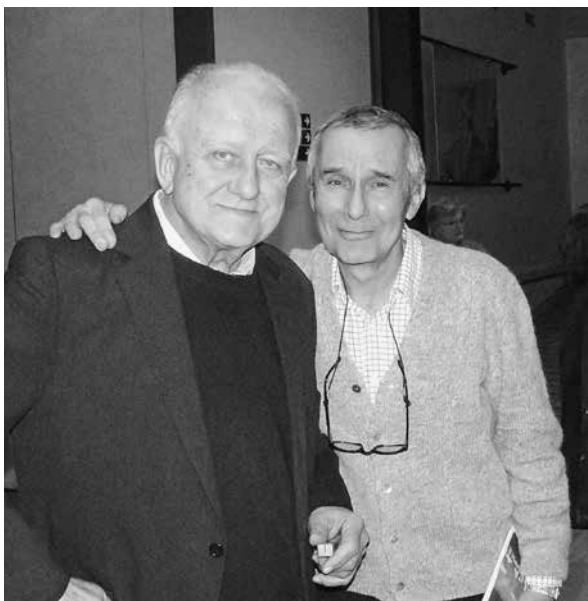
"NE MOŽEMO BEZ VAS"

Kako bismo prihvatali takav poziv, jasno da smo u najmanju ruku

morali biti zainteresirane osobe, spremne na razgovor, koje poštjuj vjernike, da nismo antikristi nego osobe koje prepoznaju i cijene vrednote Isusa iz Nazareta kao čovjeka, vrednote solidarnosti, bratstva, poniznosti, ljubavi, trezvenosti, dijeljenja, poštovanja prema čovjeku kao takvome, jednom riječju ljubavi prema svima. Iako nam je poziv ostavio pozitivan dojam, naše sumnje, barem

moje, nije odagnala niti Chiarina poruka u kojoj je napisala: "Nama je bitno vaše sudjelovanje u našem Djelu. Bez vas, kao i bez drugih sastavnica, ono bi izgubilo svoj identitet". U svibnju 1995. osobno smo susreli Chiaru u Loppianu i tom prigodom objasnila nam je predhodnu rečenicu: "Mi kao Pokret, kao novo djelo nastalo u Crkvi, imamo sveopći poziv, jer naš je moto 'da svi budu jedno'. Mi ne možemo bez vas jer u pojmu 'svi'

ste i vi, inače bismo isključili pola ili barem trećinu svijeta."

Chiara je osnovala Pokret koji je od svojih početaka težio izgradnji ujedinjenog svijeta i upravo polazeći od riječi "da svi budu jedno" bilo joj je posve jasno da se ujedinjeni svijet gradi s drugima, a ne protiv drugih. Chiara je i iz svoga obiteljskog iskustva vrlo dobro znala kolike vrednote uzete iz evanđelja, u koje je vje-rovala i živjela ih, mogu biti i jesu baština ljudi dobre volje, spremnih utrošiti svoj život u služenju čovjeku.

Drugom nam je prilikom rekla otprilike ovo: "Ostanite s nama jer vi nam pomažete stajati nogama na zemlji, dok mi možemo doći u napast biti suviše 'andeoski'..."

Godine 1994. održao se drugi susret u organizaciji Centra za dijalog među osobama drugačijih uvjerenja pod naslovom: "Za ujedinjenje čovječanstvo – odnosi jedinstva između osoba drugačijih uvjerenja". Nastao je novi ogrank u Pokretu fokolara – Centar za

dijalog s ljudima koji se ne prepoznaju u nijednoj vjeri.

I tom prigodom Chiara se oglasila porukom. U njoj nam je među ostalim napisala: "Naš je cilj doprinijeti jedinstvu svih polazeći od ljubavi prema svakoj pojedinoj osobi. Stoga ćemo nastojati vidjeti koliko je u čovječanstvu na svim razinama velika težnja prema sveopćem bratstvu i jedinstvu i kako se u njima možemo formirati... Sve će to pomoći dubljem shvaćanju i uočavanju koliko je dobrog i lijepoga u svakome."

ako je bezinteresna, prozelitizam mora ostati izvan ovih vrata".

Počeli smo imati povjerenja jedni u druge. Susrećući se, sučeljavajući se, raspoloženi za slušanje u najvećoj mjeri, svatko dajući na raspolaganje drugome vlastitu istinu otvorenošću duha i bez napasti prekoračenja ovlasti, doživjeli smo da smo se svi obogatili.

"U dijalogu za solidarnost" naslov je susreta održanog 1999.

Mnogo je bilo iskustava solidarnosti predstavljenih na ovome susretu, vođenih pojedinačno ili u skupini a u nekim slučajevima s drugim stvarnostima Pokreta u vlastitim zonama. Svakako smo učinili korak naprijed na putu sveopćeg bratstva i doživjeli da je dijalog resurs, dijalog je povjerenje, dijalog je nešto više od tolerancije, dijalog je sudjelovanje u životu ljudi.

"Razlozi suživota – suživot razloga" naslov je susreta 2001.

U Chiarinoj poruci čitamo među ostalim: "Vi imate puno građanstvo u našem Pokretu, vi ste nje-gov bitni dio. Pa ipak bi se netko mogao upitati: Može li Pokret fokolara, koji je nastao iz dubokog vjerskog uvjerenja... zanimati mu-ževe i žene drugačijih uvjerenja? Da, jer mi fokolarini vjerujemo u religiju koja nije vezana samo uz nebo nego je duboko ljudska. (...) Po našoj vjeri znamo da je Isus istodobno Bog i Čovjek."

"U dijalogu za mir" bio je naslov susreta 2004. Na završetku je donesena Izjava o miru koju smo poslali vladarima zemalja koje smo predstavljali.

Dugogodišnji prijatelji i sudionici susreta osoba nevjerskih uvjerenja, Zdravko Dujmović iz Zagreba i Armando Romano iz Trevisa u Italiji

NEMA VIŠE "MI" I "VI"

Godine 1997. održao se susret pod naslovom "U dijalu za ujedinjeni svijet". Chiara nije bila nazočna jer se nalazila u SAD, pozvana govoriti u OUN-u o potrebi jedinstva u čovječanstvu. U video poruci koju nam je poslala među ostalim je rekla: "Tko može razmišljati o ljudskom suživotu bez vrjednota solidarnosti, mira, jedinstva, ali i ljudskih prava, pravednosti, slobode, života?

Moramo biti jedno, kako je moguće, jedno u vrednotama, jedno u nečemu konkretnome".

Tada je u nama, vjernicima i nevjerujućima, počela sazrijevati nova stvarnost: ne više "mi" i "vi", nego smo se počeli osjećati ujedinjeni u "mi". "Moramo biti jedno koliko je moguće", rekla nam je Chiara u video poruci.

Na susretu u veljači 1998. Chiara je odgovarala na naša pitanja. Među ostalim nam je rekla: "Dijalog je pravi ako je animiran pravom ljubavlju. A ljubav je prava

RAZLIČITOSTI OBOGAĆUJU

Godine 2006. održao se pri-premni susret za skup koji smo planirali za 2007. godinu. Razgovarali smo o prvim dvjema točkama duhovnosti Pokreta, s odgovarajućom laičkom temom: 1) Izbor Boga Ljubavi i razmišljanje o ljudskim vrednotama; 2) Čovjekov "da" Bogu i slušanje savjesti.

U poruci nam je Chiara među ostalim napisala: "Naš odnos može postati još bliskiji ako se uzajamno rasvijetlimo o odgovarajućoj vrijednosti osobne i zajedničke savjesti, onoga nutarnjeg glasa koji može voditi naše korake".

Taj susret bio je priprema za veči na temu "Dijalog o savjesti i siromaštvu", održan 2007.

Iz Chiarine poruke: "Odabrali ste zahtjevan naslov: 'Dijalog o savjeti i siromaštvu'. S te tri riječi vi ste istaknuli vrijednosti i ideale koji su današnjem čovječanstvu vrlo potrebni. Konstruktivan dijalog u poštovanju koji godinama vodimo sada već možemo proširiti na mnoge druge..."

U tom smo kontekstu zajedno, vjernici i nevjerojući, doživjeli da nam življeni dijalog pomaže izgraditi savjest pozorniju prema bližnjemu, za obranu prava posljednjih, za slušanje društvene patnje. Za zajedničku osnovu odabrali smo velike ljudske vrednote, poštovanje, društvenu pravednost, ljubav koja nije riječ – cilj samoj sebi.

Chiara nas je već bila ostavila kada smo 2009. imali susret o još

dvije točke duhovnosti Pokreta fokolara: umijeće ljubavi i ljubav prema bližnjemu te odgovarajuće laičke vrednote – kultura davanja, solidarnost i uzajamnost.

Maria Voce, nova predsjednica Pokreta u svojoj je pozdravnoj riječi istaknula učinjeno iskustvo i rekla nam: "Ja osjećam da smo svi zajedno. Porasli smo brojčano i u aktivnostima, u ovoj slobodi da se možemo gledati u oči, reći što osjećamo u sebi i pomagati se u ovom procesu, što nije malo..." Mislim da je naša sposobnost vođenja dijaloga u ovim godinama dostigla odličnu razinu. Suočili smo se i s temama koje su nas mogle razdvojiti, međutim naše različitosti u uzajamnom poštovanju su nas sve obogatile i otvorile naše umove za šire vizije. Nitko nije nikoga pokušavao preobratiti i tko je bio nevjerojući je i ostao, pa ipak mislim da se možemo smatrati dijelom Pokreta fokolara.

Posljednji naš susret održao se 2011. pod naslovom "Humanizam, dijalog, bratstvo – Chiarina baština". Željeli smo izlučiti laičku vrijednost karizme i Chiarine poruke. U izlaganjima su izraženi učinci karizme u osobnom životu i životu skupina na području pravednosti, mira, solidarnosti i u kulturi davanja.

Netko od nas je rekao: "Chiare više nema, ali mi u onu nadu bratstva vjerujemo i danas". Osjećam da treba dodati kako moramo i dalje vjerovati i za bratstvo se zauzimati ako želimo izaći iz crne rupe u koju nas je ljudska sebičnost otjerala. Na tom susretu dragocjeni doprinos dala je veća skupina mladih sudionika.

Iskustvo ovih godina nam je potvrdilo da je svaka osoba različita i da se ljudi ne mogu klasificirati na "vjerujuće i nevjerojuće", nego se pridruživanje mora dogoditi na temelju načela i vrijednosti u koje netko vjeruje i po kojima djeluje. ■

Dijalog po skupinama na temu ovogodišnjeg susreta: Riječ

Arhiv NS (2)

IZVAN UOBIČAJENIH SHEMA

ZNANSTVENI SKUP I BOGATA
RAZMJENA RAZLIČITIH ZNANSTVENIH
STRUJA I MISLI CHIARE LUBICH PET
GODINA NAKON NJEZINE SMRTI

▶ Anna Lisa Gasparini, Giulio Meazzini

Uvijek ponovno iznenađuje i budi iskrenu i odgovornu zahvalnost osobno svjedočanstvo Chiare Lubich, nositeljice i svjedokinje karizme jedinstva, kao i njegovo naglo širenje, ubrzo stigavši do nakraj svijeta. Ovim je riječima Piero Coda, dekan Sveučilišnog instituta Sophia, započeo svoj govor na skupu koji je 14. ožujka održan u svečanoj dvorani sveučilišta La Sapienza u Rimu, sa željom da se, pet godina nakon njezine smrti, istraži kulturološka vrijednost nadahnуća Chiare Lubich.

Chiarina misao i životni ideal – naglasio je u svojem govoru – nastali su u kontekstu *epochalne, kolektivne* noći u koju je utonulo čovječanstvo, u stoljeću dvaju svjetskih ratova i holokausta. Njezin ideal nije ostao samo jednostavna duhovna činjenica, niti se oblikovao u puku utopiju.

Na znanstvenom skupu u svečanoj dvorani sveučilišta La Sapienza u Rimu nazočilo je preko 600 profesora raznih europskih i svjetskih sveučilišta

On se pretvorio u ishodište nove povijesti jer je izrastao iz potpuna sudioništva u patnji koja kao da je progutala ukupnu stvarnost čovječanstva, kako bi je promijenio ulazeći u nju iz ljubavi, nastavio je Coda. Chiara je svjesno željela prihvatiti i proći tu patnju, oduševljeno hodeći za Isusom koji u nju nije uronio samo u povijesnim zbivanjima već i u bolnoj tmini nedostatka svakog smisla. To je izazov jedino mogućeg novog humanizma koji treba probuditi i učiniti iskustvenom i djelotvornom povijesnom praksom logiku dara koji živi u našoj svijesti i rasvjetljuje naš um, nastavio je. Prepoznata među ličnostima XX. stoljeća, utemeljiteljica Pokreta fokolara otvorila je dosada neistražene putove dijaloga među osobama i narodima različitih kultura i vjera, s ciljem promicanja općeg bratstva među ljudima. Maria Voce, sadašnja

predsjednica Pokreta fokolara, opisuje je kao "ženu suvremena doba koja je znala proniknuti u nabore izdubljene u povijesti dadesetog stoljeća, kako bi u njima iščitala one plodne znakove koji su mu davali smisao i budućnost". Povijesnu je složenost pokušala ocijeniti i sociologinja Vera Araújo. U suvremenu društvu ljudi su prisiljeni odlučivati u spletu dosada nepoznatih mogućnosti, zajednice moraju upravljati različitim i raznolikim odnosima, narodi nisu više povezani zajedničkom kulturom, međunarodna je zajednica pozvana uspostaviti vrlo teške odnose ravnoteže između lokalnoga i općeg. Koje je ključne riječi Chiara ponudila kako bi opisala sadašnjost i utjecala na nju? Identitet i dijalog s različitim. Dijalog koji će biti više slušanje nego govor, gostoljubivost više nego proklamacija, u zajedničkom traženju istine koja

omogućuje da ostanemo jedinstveni, a istodobno u odnosu. Dijalog koji nagoviješta put, točno određenu metodu i u najtežim situacijama uzajamna djelovanja, u sukobima – kada je potrebno povezati različite napetosti, rezultate okolnosti u kojima pojedinačni živi, kada se u potpunosti proživljava patnja društva, ne bježeći od nje. To je prakticiranje poistovjećivanja, koje zahtijeva da iz glave izbacimo svaku misao, iz srca osjećaje, iz volje svaku želju, kako bismo se poistovjetili s bližnjim, siromašni duhom da bismo bili bogati ljubavlju". Tijekom bogata dana koji su pripremili članovi škole Abba, studijskog centra Pokreta fokolara, dubinski je proučen doprinos Chiare Lubich kulturi i s gledišta drugih disciplina: gospodarstva (Luigino Bruni, profesor na sveučilištu Lumsa), prava (Adriana Cossedu, docentica u Sassariju), prirodnih znanosti (Sergio Rondinara profesor na Sophiji).

Antonio Maria Baggio, profesor na Sophiji i glavni urednik časopisa *Nuova Umanita* skup je zaključio temom o političkoj stvarnosti u promišljanju Chiare Lubich.

Ona nije tvorac neke nove političke teorije ili posebnih političkih programa. Nije se služila tehničkim političkim rječnikom. Ali ipak je progovorila o najvažnijim političkim temama. Dobrodošlicu su joj ukazale ustanove poput parlamenta i vlada. Koje su to žarišne točke u govorima Chiare Lubich koje su izvan uobičajenih prikaza? U korijenu njezine misli je uzvišeno poimanje politike.

Ona je "ljubav svih ljubavi" ili "jednakost po bratstvu". Baggio je prikazao povjesni razvitak i razradu ove misli u Pokretu fokolara kao konceptu koji može djelovati kao stvarno načelo u političkim teorijama. Nije lako. Tijekom posljednjih godina postoji borba s izazovima da se u političkoj znanosti pronađe posrednik kako bi se s filozofske razine načela prešlo na primjenjivanje bratstva unutar empirijskih znanosti. Od Chiare Lubich smo naučili da je bratstvo obveza u teškim trenucima, ali i obveza u svakidašnjoj politici – jer omogućuje da se napišu zakoni i osnuju ustanove, da se izmisli novo kada brat izrazi potrebu koja je dotada bila nepoznata.

Postali smo svjesni da se čini da, kada se živi ljubav svih ljubavi, kada je jedan grad ujedinjen, kada je govor njegovih stanovnika iskren i kada zajedničkom dobru na različite načine, ali iskreno, teže svi članovi – politika nestaje, ne zapažaju se više ustanove, već ljudi, osobe, vidi se rascvali cvjet, a ne stabljika – nastavio je.

Trenutak je to u kojem se politika ostvaruje i nestaje, ostavljajući prostor ljepoti.

Na skupu je sudjelovalo izaslanstvo Učiteljskog fakulteta iz Zagreba u kojem su bili dr. sc. Tamara Gazdić-Alerić, dr. sc. Ante Bežen i Anna Lisa Gasparini. Njih je prethodno u Loppianu primio dekan Sveučilišnog instituta Sophia prof. dr. sc. Piero Coda te je tom prigodom potpisani sporazum o suradnji dviju ustanova. Prof. dr. sc. Ante Bežen smatra da je skup unio nove spoznaje o idejama Pokreta fokolara i na području obrazovanja. Pokret promiče zajedništvo ljudi na pozitivnim vrijednostima, bez obzira na podrijetlo i vjeru, te se može smatrati općeljudskim, nadnacionalnim i nadreligijskim. Po njegovu mišljenju to je vrlo snažna poruka pedagogije zajedništva. Skupu je nazočilo i izaslanstvo Pedagoškog fakulteta iz Skopja koji surađuje sa zagrebačkim Učiteljskim fakultetom i s Pokretom fokolara u području pedagogije zajedništva. ■

**Izaslanstvo
Učiteljskog
fakulteta
iz Zagreba
i dekan
Sveučilišnog
instituta
Sophia
prof. dr. sc.
Piero Coda
u Loppianu
potpisuju
sporazum o
suradnji ovih
dviju ustanova**

Aktiv RS

ZA ŽIVOT GRADA

GRAD MOŽE DOBRO ODGOVORITI NA ZAHTJEVE GRAĐANA
AKO ONAJ TKO NJIME UPRAVLJA U TEMELJ SVOGA POLITIČKOG ZALAGANJA

POSTAVLJA POTREBU ŽIVLJENJA BRATSTVA ▶ **Chiara Lubich**

U lipnju 2001. Chiara Lubich je posjetila svoj rodni grad Trento. Primili su je članovi gradske i crkvene vlasti, a 8. lipnja se susrela s gradskim vijećem. Nakon što je pojasnila ciljeve Pokreta za jedinstvo, vratila se političkom pojmu bratstva razlažući ga u perspektivi grada. Donosimo taj dio njezina govora.

Govoreći danas pred ovim gradskim vijećem, spontano se naće pitanje: kakvo značenje ima ideal bratstva u životu grada?

Ono nije izvana pridodano političkom razmatranju i praksi, nego ga možemo smatrati plodom sazrelim u višemilenijskom političkom hodu, dušom kojom se moramo sučeliti s današnjim problemima.

Znamo, naime, kako i danas postoje građani za koje grad kao da ne postoji, građani za čije probleme institucije s mukom traže rješenja. Postoje oni koji se osjećaju isključeni iz društvenog tkiva i odvojeni od političkog tijela, jer su bez posla, smještaja, zdravstvene skrbi. Ove i mnoge druge probleme građani danomice postavljaju pred gradske vlasti.

**Prvo otvaranje
drugome
čovjeku
dogada se
unutar gradova
i država,
uspostavljanjem
bratstva među
onima koji, kao
vlast ili oporba,
imaju različite
zadaće, ali jedni
i drugi potrebni
su za opće dobro**

O njihovu odgovoru ovisi hoće li se i oni osjećati građanima u punom smislu riječi te osjetiti potrebu i imati mogućnost sudjelovati u društvenom i političkom životu. S tog je stajališta grad najvažnija institucija, jer je najbliža osobama čije mnogobrojne potrebe neposredno susreće.

Upravo kroz odnos s gradom, preko njegovih različitih ustanova, građanin razvija stav zahvalnosti ili nezadovoljstva prema svim institucijama, pa i onim najudaljenijima, kao što je država. U Pokretu za jedinstvo doživjeli smo da grad može dobro odgovoriti na zahtjeve građana ako onaj tko upravlja, ili ima određenu odgovornost u gradskoj upravi, u temelj svoga političkog zalaganja postavlja potrebu življenja bratstva, te i na građanina gleda kao na svoga brata. A jasno je da se bratov problem lakše rješava, jer ga razmatramo i iznova se vraćamo na njegov problem, kucamo na sva vrata, tražimo sve mogućnosti, koristimo sve resurse. A kada uložimo sve snage, ako imamo vjeru, obraćamo se i Bog da On providi.

Jedan od učinaka što ga bratstvo može proizvesti u gradu je istinska sloboda.

Promotrimo li povijest grada, zaključujemo kako je on u prošlosti bio sveti obor, koji je okupljao i štitio narod povezan krvnim, vjerskim i ekonomskim vezama. Bratstvo je tu na neki način bilo prisutno, ali ograničeno na ljudе unutar zidova, pripadnike te zatvorene zajednice.

Ta stara značajka još je uvijek vrlo prisutna u brojnim gradovima. Pozitivno je što se njome ističe tradicija, identitet i poslanje grada, a negativno što ga čini nepovjerljivim prema novome, prema strancima, doseljenicima, svima onima koji su po svojoj kulturi, rasi i vjeri drugačiji od prvobitnih stanovnika. Sloboda u malenom zatvorenom gradu je ograničena, temeljena na pripadnosti i isključuje strance.

Na pomolu modernizma počinju nastajati nove političke gradske institucije kroz slobodan izbor osoba koje se udružuju. Tom novom i važnom političkom pojavom ne ističe se toliko tradicija tj. prošlost, koliko plan tj. budućnost.

Gradska institucija sadržava tako načelo univerzalnosti, koje će se razviti u narednim stoljećima, sve do multietničkih metropola naših dana. Kao pozitivno treba istaknuti otvorenost, što svakom čovjeku dobre volje omogućuje pripadanje gradu, uključivanje u njegov život i sudjelovanje u njegovim aktivnostima. Negativno je što današnji grad riskira da više ne bude zajednica, nego da se svede na gradsko naselje u kojem se svatko, u sveopćoj ravnodušnosti, može posvetiti vlastitim interesima, a netko i vlastitom trgovnju. U ovom je slučaju kraljuje negativna sloboda, sloboda od svake veze istinske pripadnosti, gdje druga osoba nije brat, nema lica, nego je samo pojedinac.

Upitajmo se sada: mogu li se ove dvije slobode, značajne za dvije različite vrste grada, jednom spojiti i stvoriti novi pojam grada? Naša iskustva – u nekom mogućem budućem razvoju – čini se da daju pozitivan odgovor. Dokazuju to, primjerice, inicijative članova Pokreta za jedinstvo usmjerene uspostavljanju bratskog odnosa između vladajućih i oporbe, kako na parlamentarnoj razini tako i na razini grada. Te su se inicijative pretočile u državne zakone ili u lokalne politike ujedinivši gradove u kojima su se ostvarile. Prvo otvaranje drugome događa se unutar gradova i država, uspostavljanjem bratstva među onima koji, kao vlast ili oporba, imaju različite zadaće, ali jedni i drugi potrebeni su za opće dobro.

Dokazuju to i brojna naša iskustva prihvata doseljenika koji dolaze u našu zemlju ne samo zbog ekonomskih, nego i političkih razloga. Otvarajući se drugačijima jedan grad ili zemlja ne gube nego dobivaju, kao što je neki dan dokazao i Trento manifestacijom "Slavlje naroda". Nudeći domovinu i građanstvo onima koji su ih izgubili, podiže se njegov politički ugled.

Pokazuje to i 20 gradića Pokreta fokolara na svih 5 kontinenata, oblikovanih po uzoru na prve kršćanske zajednice. Živeći u istinskom i snažnom bratstvu, ljudi u njima su jedno srce i jedna duša i sve im je zajedničko, tako da među njima nema potrebitih. Iako su ti gradići za sada animirani pretežno duhovnim a ne političkim motivima, tako da se predstavljaju kao maleni "nebeski" gradići – kako bi rekao sv. Augustin – oni ipak imaju elemente mogućih modela suvremenih zemaljskih gradova.

U njima osobe svih građanskih i vjerskih zvanja, različitih rasa, jezika i kultura, obitelji, poduzeća, škole, umjetničke radionice obavljaju svoju djelatnost radosno, u ozračju obitelji. Neki već imaju, a neki planiraju izgradnju industrijske zone. Njima predsjeda ili upravlja, u zemaljskim aspektima, osoba koja bi se mogla usporediti s gradonačelnikom, a tako se i zove. Istinsko bratstvo koje se u njima živi čini ih izvornim zajednicama, otvorenim svima. ■

(nastavlja se)

Ljubav je umijeće

ČETVRTI I POSLJEDNJI DIO TEME PREDSJEDNICE FOKOLARA
O ISUSOVU PRISUTNOSTI U BLIŽNJEMU ▶ **Maria Emmaus Voce**

skustvo Chiare i čitavog Pokreta potvrđuje da upravo na to nešto "živo" možemo – u duhu služenja – blago učijepiti vidove evanđeoske poruke koje nosimo u sebi, a upotpunjaju ono što brat već vjeruje. On te videve često očekuje, a oni potom povlače za sobom svu istinu. Navest će samo neke od mnogih vrlo značajnih iskri toga života. Utemeljitelj metodističkog pokreta John Wesley nas podsjeća: "Potreban plod te Božje ljubavi jest ljubav prema našem bližnjemu, prema svakoj duši koju je Bog stvorio; ne izuzimajući naše neprijatelje, one koji nas vrijedeđaju i progone, ista ljubav kojom ljubimo sami sebe i svoju dušu". A u luteransko-evangelickom svijetu Walter i Hanna Hümmer, utemeljitelji Kristova bratstva, kažu: "Naš nutarnji život se obogaćuje ako darujemo (bratu) ono što je ljubav učinila u nama. Usmjerenošć u drugoga ne osiromašuje, već obogaćuje". Kod učitelja velikih religija nalazimo uvijek "zlatno pravilo". U Islamu jedan *hadith* kaže: "Nitko od vas nije pravi vjernik ako ne želi svom bratu ono što želi samome sebi". Biti dobri i činiti dobro drugima bit je svega bogoštovlja u hinduizmu.

www.sudobenaboticas.com

Onaj tko vidi božanstvo u siromahu, u slabom, u bolesnom, doista časti Boga; ako tko vidi Boga samo na slici, njegovo štovanje je tek u početnom stadiju. Tko je služio i pomogao siromašnom čovjeku, gledajući Boga u njemu, ne misleći na njegovu kastu, vjeru, rasu ili što drugo, njime je Bog zadovoljniji nego s čovjekom koji ga vidi samo u hramovima. Prečasni Eta Yamada, budist, rado je ponavljao misao velikog učitelja Saicho, utemeljitelja budizma Tendai: "Zaboraviti sebe i služiti drugima, vrhunac je ljubavi - suo-sjećanja". Te je riječi citirao i Ivan Pavao II. kada se susreo s predstavnicima drugih religija 1981. u Tokiju. Prečasni Yamada nas je bodrio govoreći: "Može se reći da

**Gledaj izvan
sebe: ne u
sebe, ne u
stvari, ne u
stvorenja,
gledaj Boga
izvan sebe da
bi se sjedinio s
Njime**

Fokolari provode u praksi učiteljeve riječi nakon 1200 godina". Među onima koji se ne prepoznaju ni u jednom vjerskom uvjerenju je psiholog i filozof Erich Fromm. On opisuje ljubav kao sposobnost koju treba razviti prakticirajući je kao što i pijanist prakticira sviranje na glasoviru.

Piše: "Je li ljubav umijeće? Ako jest, ona zahtijeva znanje i trud. [...] Većina ljudi shvaća problem ljubavi ponajprije kao problem kako biti ljubljen a tek onda kao problem voljenja, nečije sposobnosti da voli. Zato je za njih problem: kako biti ljubljen, kako biti vrijedan ljubavi. [...]

Prvi korak u tom nastojanju je spoznaja da je ljubav umijeće, baš kao što je život umijeće; ako želimo saznati kako se ljubi, moramo i dalje nastojati u istom smislu kao što to moramo činiti kad želimo svladati bilo koje drugo umijeće, recimo muziku, slikarstvo, drvodjelstvo, umijeće medicine, ili inženjerstva".

Chiara nam je pomogla živjeti te stvarnosti (...) upućujući nas da gledamo na Marijino majčinstvo koje kao Djelo želimo nasljedovati. Piše:

Majka uvijek prihvata, uvijek pomaže, uvijek se nuda, sve pokriva. Majka sve opraća svome djetetu, pa bilo ono i zločinac, i terorist. Ljubav majke vrlo je slična Kristovoj ljubavi o kojoj govori sveti Pavao. Ako budemo imali srce majke – ili još jasnije – ako odlučimo imati srce Majke u najvišem smislu - srce Marije, bit ćemo spremni ljubiti druge u svim okolnostima. Ljubit ćemo

sve, ne samo članove naše Crkve, nego i drugih Crkava. Ne samo kršćane, nego i muslimane, budiste, hinduiste, sve. Ljude dobre volje i svakog čovjeka koji živi na Zemlji: Marijino je majčinstvo sveopće, kao što je bilo sveopće i otkupljenje.⁶...)

Već sam spomenula kako je Chiara govorila da se osjetila potaknuta žurno i poletno potrčati prema tim ogromnim dijelovima čovječanstva. Ta nas žurnost podsjeća na Mariju koja je "pohitala" k Elizabeti. Čitajući u Evandželju taj ulomak, Chiari je spontano nadšla sličnost sa zadaćom Djela Marijina:

Pokret nudi samoga sebe kao sredstvo susreta s Isusom, piše ističući da je to stil života cijele Crkve.

"Sredstvo susreta", kao što je Marija bila sredstvo susreta između Ivana Krstitelja i Isusa, prigodom posjeta Elizabeti.

Pokret nudi samoga sebe kao sredstvo susreta s Isusom.
Sredstvo susreta između Isusa u kršćanima i onih 'sjemena Riječi' prisutnih u vjernicima različitih religija; između Isusa i umova i srdaca onih koji ne priznaju Boga, ali možda nesvjesno teže susretu s Njim, snagom slike Božje koju kao ljudi nose u sebi⁷.
Trčeći ususret toj novoj braći pali se novo svjetlo u svijesti članova Pokreta koji uočavaju širinu zvanja na koje su pozvani i u svom srcu pjevaju mali Veliča⁸.

Zaključit ću jednom predivnom stranicom *Raja*, koju držim sažetkom Chiarina nauka o ljubavi prema bratu. Živeći je, pridonijet

www.pantocella.photoshot.it

ćemo da se u Crkvi i čovječanstvu stalno osvježava ta težnja koja hrani našu duhovnost. Chiara piše:

Kolike bližnje susrećeš u svom

danu – od zore do mraka – u njima svima vidиш Isusa.

Ako je tvoje oko jednostavno, onaj koji gleda u njemu jest Bog.

No Bog je Ljubav, a Ljubav hoće ujediniti, osvajajući. [...]

Gledaj izvan sebe: ne u sebe, ne u stvari, ne u stvorenja, gledaj Boga izvan sebe da bi se sjedinio s Njime.

On je u dubini svake duše koja živi, a ako je mrtva svetohranište je Boga kojeg očekuje, na radost i izražaj svog postojanja.

Promatraj, dakle, svakog brata ljubeći, a Ljubiti znači darivati.

No dar priziva dar i Ljubav će ti biti uzvraćena.

Ljubav je ljubiti i biti ljubljen: to je Trostvo.

Bog u tebi osvajat će srca i u njima oživljavati Trostvo koje je po milosti već tamo, ali umrtvljeno. [...]

Zato gledaj svakog brata darujući mu se da bi se darovao Isusu, i Isus će se darovati tebi. To je zakon ljubavi "Dajite i dat će vam se" (Lk 6, 38).

Dopusti da te [brat] posjeduje – iz ljubavi prema Isusu - dopusti da te "pojede", kao drugu euharistiju; stupi potpuno u njegovu službu, što je služenje Bogu, pa će brat doći k tebi i ljubit će te. [...]

Ljubav je vatra koja prodire u savršeno stopljena srca. Tada u sebi nećeš više naći sebe, nećeš više naći brata, naći ćeš Ljubav koja je živući Bog u tebi.

I Ljubav će izaći ljubiti drugu braću jer će, pojednostavljen pogleda, pronaći Sebe u njima i svi će biti jedno [...].

Oko tebe rast će zajednica kao oko Isusa: dvanaest, sedamdeset i dva, tisuću...

To evandjele očarava – jer je Svetlo u Ljubavi – zanos i privlači⁹. ■

¹ J. WESLEY, *The Marks of the New Birth*, 1748, cit. in V. Benecchi - J. WESLEY, *L'ottimismo della grazia*, Torino 2005, p. 35.

² H. e W. HÜMMER, *Leise und ganz nah*, Selbitz 2009, p. 323 (nostra traduzione).³ Isto, 582 (iz neobjavljenog izvornika)

⁴ An-Nawawi ,*Quaranta hadith*, Traduzione Dr. Mohammad Ali Sabri, Cesi, Roma 1982, p. 64.

⁵ Regole per i monaci della scuola Tendai, 6.

⁶ E. FROMM, *L'arte d'amare*, Milano 1963, p. 13.16.

⁷ C. LUBICH, *Umijeće ljubavi*, str. 35.

⁸ ID., *Scritti Spirituali/4. Dio è vicino*, cit., p. 148.

⁹ Ibid.

⁹ ID., *Paradiso '49*, 903-904.907-911.914-919 (dall'originale inedito).

Ako želiš promijeniti svijet

LIJEK ZA ZARAZU ŽALJENJA JE DJELOVANJE,
IZ LJUBAVI ► Costanzo Donegana

legu, plačljivo dijete, na vlast, Crkvu... Žalimo se na one koji se žale... Sa zemlje se prema nebu uzdiže oblak pritužbi – veći zagađivač od bilo kojega plina. Žaljenje je znak nesposobnosti da se suočimo sa životom. Pred nekom poteškom bira se rješenje koje izgleda lakše, ali koje se neizbjegno pokazuje manje učinkovito. Žaljenje je i očitovanje lijenosti, odricanja i – recimo to otvoreno – kukavičluka. Svi smo veliki sportaši na jeziku: dok se žalimo, kritiziramo, dajemo savjete, pokazujemo se... Mnogo manje u drugim dijelovima tijela: rukama, nogama, glavi, srcu.

Lijek za žaljenje je djelovanje, iz ljubavi. Nogostup pred kućom mojega prijatelja bio je u lošem stanju, a grad nije učinio ništa da ga popravi usprkos njegovim i pritužbama susjeda. Prijatelj se sa susjedima dogovorio i popravili su ga. Župlani su se žalili na župnikove preduge propovjedi, ali nitko taj problem nije predočio njemu. No jedna se mala skupina vjernika ohrabrla i izložila mu poteškoću zajednice. Na početku nije bilo lako, ali nakon što je čuo njihove razloge, župnik je zahvalio. Još se uvijek redovito sastaje s jednom skupinom i zajedno pripremaju propovijed.

Ova dva stvarna primjera doprinose smanjivanju moralne zagađenosti, ne samo po njihovoj prirođenoj vrijednosti, nego i zato što dokazuju da se sa zlom i problemima možemo suočiti i prevladati ih. Počevši od nas! Ako se žaljenjem širi zaraza i uvjerenje da se situacije ne mogu promijeniti, hod protiv struje daje zadovoljstvo nagrađenog napora, života uzetog u ruke i uloženoga za nešto što vrjedi.

Sjećate li se kako je Mojsije bio prisiljen voditi narod kroz pustinju, a ljudi su se samo žalili i gundali? Slikovito rečeno, uzeo ih je na ramena i nosio 40 godina, sve do kraja, izvršivši svoje poslanje. ■

Odabrali su Svetu Zemlju kao mjesto koje je simbol sukoba i podjela, ali i nezaobilazno središte budućnosti mira. Na programu su imali niz događanja, među kojima ističemo forum o sveopćem bratstvu na sveučilištu u Betlehemu i susret s gradonačelnicom Betlehema. Uz to je bio važan i kontakt sa svakodnevnim životom i ljudima tih krajeva, osobito mladima Pokreta fokolara. Sudjelovali su i u nizu radionica glazbenih skupina Gen Rosso i Gen Verde s učenicima nekoliko škola raznih izraelskih i palestinskih gradova, te na 2 koncerta.

S GRADONA ČELNICOM BETLEHEMA

Mirovni centar nalazi se u političkom i multireligijskom srcu Betlehema. Tu su Mladi za ujedinjeni svijet željni započeti jačati mostove bratstva koje su nakon prošlogodišnjeg Genfesta stalno gradili u mnogim dijelovima svijeta. Slogan Genfesta u Budimpešti "Let's bridge" (Izgradimo mostove) pozivao je na nadilaženje prepreka i stvaranje veza među narodima, vjerama i kulturama, a iz Svetе Zemlje je lansiran projekt "Be the bridge" (Budi most), s bazom podataka u koju će se sakupljati primjeri dobre prakse pojedincaca, skupina, organizacija i država, nadahnutih bratstvom. Vera Baboun, prva žena gradonačelnica Betlehema i palestinskih teritorija, prihvatala je taj početak

giovanniemondoliphotostock.com

MOSTOVI BRATSTVA U JERUZALEMU

OD 24. TRAVNJA DO 2. SVIBNJA 120 MLADIH IZ 23 ZEMLJE, KAO PREDSTAVNICI DESETAKA TISUĆA IZ ČITAVOGA SVIJETA, OKUPILI SU SE U SVETOJ ZEMLJI NA ZAVRŠNOM DOGAĐAJU

GODINE GENFESTA ▶ **Dina Perkov**

"sretna i ponosna, jer vjerujem u snagu i sposobnost dijaloga upravo u zemlji ranjenoj nedostatkom bratstva". Kršćanka, sveučilišna profesorica, udovica s dvoje djece, 40 je minuta pripovijedala o svom iskustvu gradonačelnice i odgovarala na goruća pitanja nazočnih mladih. Oduševljena pobornica promjene i novih naraštaja više puta je ponovila: "Na nama je da činimo korake kako bismo stvarali novo. Da bismo izgradili mostove, potrebne su tri stvari: hrabrost,

dobra volja i istina. Treba vjerovati u sebe i u mogućnost promjene". Njezina gradska uprava poznata je po inovativnosti, pa je tako opisala projekt savjetodavnog vijeća koje sačinjavaju mlađi i radit će uz vijeće koje je izabrao grad. U završnom pozdravu nije mogao izostati osvrt na zidove koji okružuju njezin grad: "Zid su izgradile ljudske ruke. Tko će ga srušiti? Ljudske ruke. Nedostatak učinimo prednošću i radimo za zajednički san: da svijet postane

**Iz Svetе Zemlje
je lansiran
projekt "Be the
bridge" (Budi
most). Na slici
mimohod
mladih u
Jeruzalemu**

zajednički dom gdje su ljudi doista samo jedno čovječanstvo. A Palestinci jesu to čovječanstvo".

BETLEHEMSKO SVEUČILIŠTE U DIJALOGU

Katolički profesor vjerskih predmeta Michel Rock želio je da se njegovi studenti susretnu s mladima Pokreta fokolara koji su boravili u Svetoj Zemlji, kako bi kroz svjedočanstva i projekte bolje spoznali što bratstvo dodaje jednoj mnogovjerskoj sredini kao što je njihovo sveučilište. "Ne želim samo miran suživot. U našoj akademskoj povijesti, statutom već usmjerenoj dijalogu, bratstvo otvara novi put koji može utjecati na život i na misao", rekao je u svom izlaganju.

Profesor povijesti političkih znanosti na rimskom sveučilištu Angelicum, Alberto Lo Presti, zajedno s dvoje mladih Pokreta

fokolara – Brazilka i Rumunj – pojasnili su da bratstvo nije lijek koji svatko treba uzeti kako bi svijet učinio boljim, nego povijesna snaga na djelu, prikladna u ovom času velike krize.

Kroz međuovisnost i zajedničku sudbinu koje nam povijest nudi, možda pod vidom ratova, ekoloških katastrofa i rušenja burzi, dolazi do izražaja da je sreća druge osobe odlučujuća i za moju sreću, a bratstvo mi pruža etiku koja nadilazi solidarnost i dijeljenje. Drugoj osobi uvijek pripada status brata, pa i u vrijeme sukoba ili kad se odnos naruši, smatra profesor. Ta tvrdnja u ovoj zemlji ne može ljudi ostaviti ravnodušnim.

Profesor islamistike, Yousef Al Hieraimi, ponovio je da religije nikada ne smiju biti prigode za podjele, nego početna linija za bratstvo. Slijedila je rasprava kako bi se bolje odredili izrazi bratstva u odnosima među sveučilištima, u sredstvima priopćavanja, u neizbjježnim razlikama suživota. Palestinska studentica Mariam izrazila je ponos što sudjeluje na ovom predavanju iz vjerskih

znanosti koje vodi jedan profesor katolik i jedan musliman, jer "nam otvara um i pokazuje sasvim drugačiju stvarnost od one koju predrasude neizbjježno stvaraju. Ovdje nema neprijatelja, nego se raste zajedno. Danas sam se osjetila ohrabrena da nastavim u ovom smjeru". Kristina kaže da su za nju do danas postojale 2 vrste ljubavi: ljubav prema malenima koja te potiče da se brine za njih i ljubav među supružnicima. "Danas sam razumjela da ima još jedna treća vrsta, a to je ljubav uzajamnosti koja te potiče da djeluješ s drugom osobom, bilo tko ona bila, kao što bi učinio sa samim sobom".

NOVE STRANICE POVIJESTI

Betlehem, Jeruzalem i Nazaret su mjesto simboli kršćanstva islama i židovstva. Svaka je stijena ove zemlje natopljena duhovnošću i nosi u sebi utisnutu težnju za mirom i pomirenjem. Mladi Pokreta fokolara nisu slučajno odabrali Svetu Zemlju za završnu etapu

Genfesta, izložbu bratstva otvorenu u Budimpešti u rujnu 2012. a koja se kasnije povećavala potičući stotine inicijativa u čitavom svijetu. U Nazaretu su se susreli s 25 njihovih vršnjaka iz Haife i Jeruzalema. Jezik i različito podrijetlo nisu bili razlogom za zbumjenost, a ni improvizirani prijevodi nisu zaustavili priču i dojmove ovih dana življenih u Svetoj Zemlji, u otkrivanju svetih mesta kršćanske vjere, a nadasve osoba koje u ovoj zemlji i dalje velikodušno i odvažno pišu nove stranice jedne povijesti koja drugim licima i drugim životima ponavlja radosnu vijest.

**Forum o
sveopćem
bratstvu na
Betlehemskom
sveučilištu.
Prof. Alberto
Lo Presti i
dvoje mladih
Pokreta
fokolara
– Brazilka
i Rumunj –
pojasnili su
da je bratstvo**

Dominga iz Napulja odmah je prepoznala Nikolu iz Haife. Jedna šaljiva fotografija iz Budimpešte pomogla je da se neočekivano prepoznaju i susretu u ovome gradu. Savez bratstva sklopljen u Budimpešti u proteklom je mjesecima usmjeravao njihove odabire kao i vjernost zalaganju da čine drugima što bi željeli da drugi njima čine, kao stup mostova dijaloga koji su se u čitavom svijetu nastavili graditi.

Tu je i Stanislav iz Sarajeva, a njegova životna priča slična je pričama mnogih mladih koji ovdje na svojoj koži proživljavaju prikreni sukob. "Tijekom rata u Bosni proživljavali smo teška vremena. Politička je situacija bila teška i moji su roditelji morali odlučiti hoćemo li ostati ili otići. Na kraju smo ipak ostali u Sarajevu, gradu koji ima mnogo zajedničkoga s palestinskim gradovima. I tamo je bilo prostora da se grade mostovi. Nije mi žao što smo tako odlučili, a možda me i ta odluka dovela danas do ove zemlje, do vas, s kojima osjećam veliku bliskost." Most između Arapa i Židova bile su i radionice skupina Gen Verde i Gen Rosso s učenicima škola u Betlehemu i Nazaretu. Samer iz Haife pojasnio je: "Nismo bili sigurni hoće li taj eksperiment uspjeti. Znamo da je u tim odnosima dovoljna jedna pogrešna riječ pa da se rasplamsaju kritike i pritužbe. Međutim, u zajedničkom plesanju i usklađenom kretanju nestala je svaka napetost. Imali smo zajednički cilj i mogli smo ga ostvariti jer je publika očekivala

našu koreografiju. Dovoljan je maleni korak i Bog intervenira."

BUDI MOST!

Vrhunac zajedničkog iskustva 120 mladih u Svetoj Zemlji bila je međunarodna emisija iz Jeruzalema. Mladi su se okupili na prostoru u blizini Svetih stuba, na otvorenom, a program se mogao pratiti putem Interneta u cijelom svijetu. Izravno ga je prenosila i TV postaja Telepace na talijanskom jeziku te Telelumièr na arapskom. Tijekom programa uspostavljena je video veza s Loppianom gdje se okupilo 3000 mladih iz cijele Italije, s Mumbaijem u Indiji odakle je darovano iskustvo o oprostu i s Budimpeštom gdje je uz mlade Mađare pozdrav uputio i Miklós Réthelyi, predsjednik nacionalnog odbora UNESCO-a.

Između ostaloga u programu je bilo riječi o razvoju Projekta ujedinjenog svijeta, a u video zapisu prikazan je intervj u s dr. Shyami Puvimanasinghe iz sjedišta OUN-a u Ženevi koja je odgovorila na pitanje kako Mladi za

**Svjetskim
povezivanjem
iz Jeruzalema
završena
je godina
Genfesta
i otvoren
Tjedan
ujedinjenog
svijeta. Projekt
ujedinjenog
svijeta
nastavlja se u
Africi**

ujedinjeni svijet mogu surađivati s OUN-om. Govoreći u OUN-u u New Yorku 1997. Chiara Lubich je pozvala na hod prema jedinstvu naroda. Iz tog povijesnog izlaganja prikazan je kratki ulomak. Nakon arapskog plesa koji su izveli mladi iz Svetе Zemlje slijedio je minut šutnje i molitve za mir, a potom je najavljena naredna etapa Projekta ujedinjenog svijeta, škola inkulturacije u Nairobiju u Keniji, gdje će se lansirati radionica "Sharing with Africa" (Dijeljenje s Afrikom).

Ovim svjetskim povezivanjem otvoren je Tjedan ujedinjenog svijeta u kojem će se po čitavom svijetu priređivati razne akcije s ciljem promicanja jedinstva i mira na svim razinama. Dakle, biti mostovi, to je zalaganje na svim područjima kako bi odgovorili na poziv pape Franje mladima: "Ne dopustite da vam se ukrade nada" i prirodnja etapa prema Svjetskom danu mladih u Rio di Janeiru. Mladi u Hrvatskoj okupljaju se u gradiću Faro u Križevcima 4. i 5. svibnja, o čemu ćemo pisati u sljedećem broju. ■

giovanniromondaniblogspot.com (4)

Kriza – društvena bolest

POSLJEDICA DANAŠNJE KRIZE JE I ZATVARANJE MNOGIH GODINAMA STVARANIH PODUZEĆA. U ITALIJI SU POSLJEDNJIH MJESECI UČESTALE POJAVE SAMOUBOJSTAVA PODUZETNIKA. KAKO LIJEĆITI OVE DRUŠTVENE BOLESTI?

► **Luigino Bruni**

Uvijestima i dalje slušamo o samoubojstvima poduzetnika i radnika. No ima i mnogo, previše pravih samoubojstava poduzeća, o čemu se, međutim, vrlo malo govori. Ova kriza baš je velika depresija. U njoj pronalazimo sve znakove ozbiljnih depresija: stalnu žalost, nedostatak oduševljenja, gašenje svake želje, misao da odustanemo od svega, a nadalje odsutnost životne radosti, one volje da ujutro ustanemo i s puno poleta započnemo novi dan, da se radujemo ljudima koje ćemo susresti, mogućnosti da nešto lijepo učinimo i ispričamo samima sebi, svojoj obitelji, drugima.

Smisao života nije, i ne smije biti, samo smisao rada, nego je smisao rada i poduzeća. Kad sam bio u Kini, dojmilo me se što se njihova riječ koja u prijevodu znači "biznis" piše spajanjem dvaju znakova slikovnog pisma: "život" i "smisao". Dakle, smisao života! "Osnovao sam ovo poduzeće jer sam imao nešto lijepo za reći", rekao mi je jedan poduzetnik.

Do životnog smisla, značenja i smjera dolazi se također osnivanjući poduzeće i radeći. A kada rad i poduzeće uđu u krizu, može se dogoditi da više ne znamo kamo krenuti, da se izgubimo, te stoga izgubimo smisao puta i njegova napora.

Ima jedan veliki napor tipičan za ova vremena. Doživljavaju ga poduzetnici koji se pokušavaju oduprijeti velikim napastima da

prodaju svoje poduzeće ili ga zatvore, da se predaju. Neka je poduzeća dobro prodati, zbog različitih razloga: jer su iscrpila svoju inovativnu vitalnu snagu, jer poduzetnik ide u mirovinu a djeca nemaju namjeru nastaviti posao ili jer ta poduzeća nisu nastala iz vitalnog projekta, nego smo iskoristili priliku, a kako smo je iskoristili na "ulazu", tako je možemo iskoristiti – možda uz manje povoljne uvjete – i na "izlazu". Mogli bismo nastaviti nabrajati mnoge druge razloge za "dobru" prodaju poduzeća. Ona često proizvodi iste učinke kao i kad nasljednici prodaju bogatu i drevnu obiteljsku knjižnicu: "Žao nam je, ali knjige treba oslobođeniti, vratiti ih da žive u drugim čitateljima i u novim knjižnicama".

Ima i poduzeća koje je čak dobro zatvoriti, jednostavno zato što su završila svoj životni ciklus i svoju ulogu, ili jer bi bilo preskupo i vjerojatno neučinkovito ulagati nadajući se drugom životu, ili zato što su osnovana loše – samo u spekulativne svrhe.

Za ta poduzeća vrijede riječi koje je zapisao A. Manzoni o ženi Prassedi: "Kad se kaže da je umrla, sve je rečeno" (Zaručnici). Međutim, na vlasnicima i institucijama stoji odgovornost da učine sve kako bi se izbjeglo nanošenje štete radnicima ili da se ona svede na minimum, što se u razdobljima recesije nažalost gotovo nikada ne događa, ili suviše rijetko.

No postoje poduzeća koja se ne bi smjela prodati niti zatvoriti,

jer imaju još nešto za reći, imaju priče za ispričati, neizražene potencijale, dobre proizvode. Danas mnoga takva poduzeća doživljavaju žalostan kraj. Iza tih pogrešnih prodaja ili zatvaranja često se nalazi osobna kriza poduzetnika ili poduzetnice, obitelji, skupine osoba. Oni u određenom trenutku više ne vjeruju da njihovo "stvorene" može imati budućnost. Te krize su dio života, ali u fazama kolektivne depresije, kakva je naša, te krize postaju brojne, teže, pojačane osjećajem napuštenosti od strane tržišta, banaka i institucija.

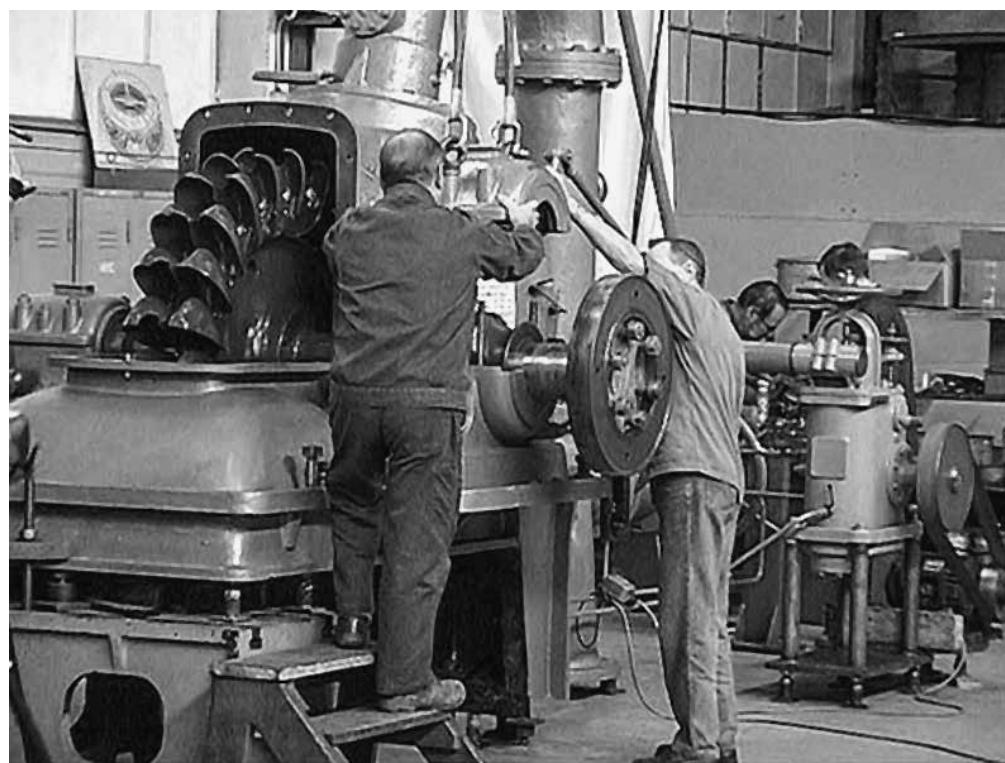
U mnogim slučajevima poduzetnik ulazi u pravu moralnu ili duhovnu kušnju. Imo dojam da je samoga sebe, svoju obitelj, svoje radnike i zajednicu uveo u naivnu i pogrešnu avanturu, povezanu možda, kako on misli,

s ohološću, ponosom, nepoznavanjem svojih ograničenosti i pravih sredstava. Ponekad su takva iskustva popraćena bolestima, umorom, prigovorima, klevetama, pa u prodaji ili čak u likvidaciji poduzeća on vidi jedini toliko željeni put spasa. I tako ne vidi trenutka kada će netko doći i oduzeti mu ono što je nekad bilo smisao života, a sada je samo teret ako ne i noćna mora, osobito kada kriza smanjuje prihod i maržu. U tim trenucima nije važno koji će poduzetnik/špekulant doći, s kojim kapitalom i kakvim projektom, samo da nagovori banke i možda sindikat. I tako deset-ljetnoj, a ponekad i stoljetnoj obiteljskoj priči ili priči zajednice, kapitala i znanja, prijeti opasnost da nestane, jer se nema snage ni uvjeta za prevladavanje kušnje

jer je poduzetnik prečesto sam i ostavljen od strane institucija. Tako poduzeće vrši samoubojstvo, a s njim i poduzetnik. Podaci o lošem raspolaganju takvim dobrim tvrtkama su ozbiljni, impresivni. Zato postoji velika potreba za stvaranjem "prostora" u kojima će se pratiti poduzetnici i radnici koji se suočavaju s tim individualnim i kušnjama zajednice.

U raznim civilizacijama postoje su slične društvene bolesti i ljudi su ih znali liječiti (obredima, umjetnošću, mitovima). I mi trebamo tražiti terapiju i prostore za nju. U tim novim prostorima nisu toliko potrebni porezni stručnjaci niti gospodarstvenici, pa ni inače neophodne institucije, nego stručnjaci u čovječnosti, muškarci i žene sposobni za nadu, koji poznaju ljudske duše i znaju ih liječiti slušanjem njihovih priča, uz malo riječi.

Nadasve su potrebne terapijske zajednice. Međutim, u našoj je kulturi suviše razdvojen biznis od ostatka života, ugovor od dara, eros od agape, pa tako više ne shvaćamo da su poduzetnica ili poduzetnik prije svega osobe i da se iza krize poduzeća može skrивati prava moralna i duhovna kušnja koju treba liječiti na toj razini, koja je mnogo dublja i vitalnija od poslovnog plana i bankovnih kredita (koji bi ipak danas mnogo pomogli). Da bismo vratili život našem bolesnom biznisu, potrebno je vratiti smisao života i poduzeća mnogim poduzetnicima i njihovim radnicima koji ga gube. ■

www.tarneprovincija.com

Zajedništvo duše možemo započeti darujući drugome stanje svoje duše ili izražavajući divljenje prema nečemu pozitivnom što smo neočekivano pronašli u osobi koju smo susreli toga dana. Kratko i jednostavno. Ako to krene, u nekom drugom zgodnom trenutku pokušat ćemo opet, sve dok ne budemo komunicirali sve dublje, sve redovitije. To ne znači u strogo određeno vrijeme, primjerice svake srijede, svake druge subote i sl. Nikada! Komunikacija mora biti pokret srca, spontana gesta koja se materijalizira u trenutku kada jedna strana osjeti da se želi darovati drugome onakva kakva je. No ne treba ni pustiti da prođe previše vremena. I ovdje vrijedi izreka: "Ne odlaži za sutra što možeš

učiniti danas". Treba pronaći način kako prići drugome, otvoriti svoju dušu, ne očekujući da drugi odgovori ili da odgovori na isti način. Dinamika dara se ne mijenja ni onda kada nam razina zajedništva izgleda dovoljno visoka da možemo ići na sigurno.

A ako partner ima uvjerenja drugačija od naših? Ili je manje zainteresiran za pitanja duše, ili se jednostavno opire ovakvoj vrsti odnosa? I kad izgleda da se druga osoba opire duhovnoj dimenziji, nju svakako zanimaš ti, tko si doista, o čemu razmišљaš i što osjećaš u sebi. U zajedništvu duše drugoj osobi možemo darovati sami sebe, ono što intimno proživljavamo, što pokreće naš život, vrednote koje ga rasvjetljuju. Nije moguće da joj se ne svida

Novo zajedništvo

PRAKTICIRAJUĆI ZAJEDNIŠTVO SUPRUŽNICI OTKRIVAJU DA ODLUKE KONAČNO DONOSE DOISTA ZAJEDNO ➤ **Ana i Alberto Friso**

sve to znati, ako komuniciramo na pravi način i u prikladno vrijeme. Može se dogoditi da partner, naizgled manje osjetljiv na duhovno, bude naprotiv zainteresiran reći ti o sebi čak i više nego što ti zamisljaš. U zajedništvu duše, naime, uvijek mora postojati komponenta zdrave nenavezanosti na bilo koji rezultat, na bilo kakav odgovor i na bilo koji učinak. Inače to ne bi bila ljubav. Istodobno, međutim, treba pokazati da nas zanima druga osoba i ono što bi nam htjela reći ali ne zna može li. Zajamčimo joj da može, jer nas računalo toliko ne zanima, niti televizija, telefonski razgovor s mamom, aperitiv s kolegama ili teretana. Zanima nas ona ili onaj u koju ili kojega smo uložili svoj život.

Strpljivo smo pomicali slike na zidu, sve dok nismo našli položaj koji se sviđao meni i njemu

JEDINSTVO MISLI

Istraživanja potvrđuju da su razlozi najvećeg razilaženja među supružnicima rasprave o novcu, seksu, djeci i obiteljima iz kojih potječu. Iste te teme, opet po statistikama, dugoročno dovode do rastave mnogih parova. Upravo se zato nećemo nikada umoriti govoriti o slušanju, dijalogu, zajedništvu, a sve to u uzajamnom gubljenju svojih ideja, iz ljubavi. Riječ je o stalnom treningu, ugodnom, ali koji traži napor. No, treba ga prakticirati, inače ostajemo na početnoj blokiranosti.

Tko ima hrabrosti istrošiti se u tome, otkriva da zajedništvo duše ne ispunja samo svako očekivanje jedinstva, nego i omogućuje paru dostizanje najvećeg stupnja

blagostanja. Prakticirajući zajedništvo, dvoje supružnika otkrivaju da odluke konačno donose doista zajedno. Dapače, upravo u trenutku izbora, iznenadeni doživljavaju neku vrstu jedinstva misli. U stalnom zalaganju da se poistovijete s drugim, da iz ljubavi pokušaju shvatiti želje drugoga, mogu stići do toga da žele isto, da imaju iste ideje i iste planove.

No jedinstvo misli ne znači razmišljati uvijek isto. Svi imamo glavu koja razmišlja i često otkrijemo da ne mislimo na isti način. Da bismo dostigli jedinstvo misli i u slučaju različitih pogleda, svaka strana treba pristati izgubiti svoju ideju u korist ideje drugoga. Ali doista! Tada nerijetko u jednome i drugome sebi prokrči put treća ideja koja ispunja očekivanja obje strane. Ta treća, nova ideja je ostvareno jedinstvo.

Marija pripovijeda: "Nakon bračnog putovanja, jednog smo dana željeli objesiti na zid 2 poklonjene slike. Ja sam ih željela postaviti jednu uz drugu na istoj visini, a Augustin jednu više, a drugu niže. Nastojala sam ga uvjeriti da je moje rješenje najbolje, a on je najboljim smatrao svoje. Na taj način nismo mogli stići nikamo. Tada smo se sjetili drugih sličnih slučajeva kada smo bili spremni izgubiti i najljepšu, najlogičniju, najispravniju ideju, iz ljubavi prema drugome i tada bi uvijek dobili treću koja je imala nešto od moje, a nešto od njegove, a bila je i nova – plod naše ljubavi. Strpljivo smo pomicali slike na zidu, sve dok nismo našli položaj koji se svidao meni i njemu."

OBZORI

Život je isprepletan mnogim događajima i odjednom ili malo po malo primjećujemo da zajedništvo nije više sigurna luka koja nas je smirivala i ispunjala bojama naš zajednički život. U životu u dvoje ništa se ne može podrazumijevati samo po sebi. Potrebno je znati izvući uvijek novu energiju, ali onu najfiniju, po mjeri novonastale okolnosti.

Hennie iz Belgije pripovijeda: "Kad je imao 40 godina, moj je suprug osnovao televizijsku kuću za proizvodnju zabavnog programa. To je bila velika odgovornost ne samo za nas kao obitelj, nego i za sve obitelji u kojima su otac ili majka radili u poduzeću. Zato je Erik bio pod jakim psihičkim pritiskom. Mnogo je radio, pa više gotovo nismo imali vremena za razgovor. Iz dana u dan sve smo se više udaljavali jedno od drugoga. Ni ne primjećujući svatko je išao svojim putem, ne vodeći računa o drugome. Tako je izgledalo jednostavnije. U međuvremenu je Erik sve više dolazio u dodir s površnošću televizijskog svijeta. Nisam uvijek uspijevala shvatiti što mi je nastojao reći. Gdje je nestalo ono zajedništvo koje smo doživljavali nedugo ranije? Je li moguće da se više ne možemo razumjeti? Svakako da on više nije bio mladić u kojega sam se zaljubila, a ja sigurno nisam više bila djevojka od prije. Dogodilo se toliko toga zbog čega smo postali ovakvi. Gledajući na našu situaciju, nije mi bilo nimalo teško zamisliti kako osobe i nakon

l123rf.com

mnogo godina sretnoga braka stignu do toga da se rastave. Da bismo se i dalje ljubili, bio je potreban još jedan izbor, čišći i bez interesa. Osjećala sam da je red na meni, iako mi se činilo da nemam više ništa za dati. Konkretno je to značilo znati slušati Erika, vjerujući i dalje u njegovu ljubav. Osjećala sam da tako mogu posve slobodna iznova odabratи Erikа kao muža kakav je sada. Malo po malo uspio je ispričati što proživljava na poslu. Rekao je da u meni pronalazi novu otvorenost. Vjerojatno je i on učinio isto to jer mi se činilo da sve čini kako bih ušla u njegov svijet. Vratili smo se razgovoru doživljavajući i veliku vrijednost šutnje, slušanja. Oni teški trenuci u kojima je prijetila opasnost da ćemo se sve više udaljavati približili su nas na drugoj razini, visokoj, usudila bih se reći. Opet sam se zaljubila u Eriką, kao i on u mene. Imali smo dojam da smo se ponovno vjenčali. ■

Izazov ujedinjavanja u vremenu različitosti

ULOMCI IZ GOVORA
INGEBORG GABRIEL
(RAVNATELJICE
INSTITUTA FOR SOCIAL
ETHICS IZ BEČA)
NA SVEUČILIŠTU LA
SAPIENZA 14. OŽUJKA

► Ingeborg Gabriel

Razborito je misliti da zanesenost jedinstvom danas izgleda vidovitije nego prije pedeset godina. Nakon svega globalizacija je proizvela krajnju razinu globalne međuvisnosti, omogućujući, na određen način, jedinstvo svijeta. Doslovno smo zaplijesnuti obavijestima koje moramo znati oprezno razvrstati jer se ponekad dobro i zlo mogu naći jedno uz drugo. Kako se suočiti s tom složenošću koja obilježuje sve oblike života? Kako odabratи pravi put?

Gdje osoba može pronaći samu sebe, svoju pripadnost, temeljna etička pravila za život? Kako ćemo moći razviti svoju osobnost uskladjujući središnju ulogu vjere i njezinih etičkih načela s otvorenosću i poštovanjem svih ostalih članova ljudske zajednice? Različitost je sama po sebi dobra, ali od različitosti koja nagnje ka sukobu i zbrici mora se pretvoriti u mirovornu različitost u kojoj razlike mogu

našem životu. Dakako, napetost između naše pripadnosti koja se temelji na onome u što vjerujemo i istine za koju se borimo pratit će nas tijekom čitava ovozemnog putovanja.

Jedan od važnih oblika je napetost između onoga što isповijedamo i našeg djelovanja. U tome ne smije biti likovanja – onoga da u konačnici nije važan vanjski oblik isповijesti vjere, već djelovanje u skladu s ljubavlju. Drugim riječima, kršćanska je istina pragmatična, ostvaruje se u ljubavi kroz djela.

A tu se nalazimo na području zdravog natjecanja s vjernicima drugih vjera. Na toj razini možemo ostvariti dobre rezultate na području međureligijskog dijaloga, iako uz veliku mogućnost da će se jedinstvo religija ostvariti tek na kraju vremena. Možemo podrobno istraživati načine i sredstva pomoću kojih ćemo ostvariti miran suživot u ovom svijetu, razmišljati o tome što je više ili manje humano i kako ćemo postići sklad i jedinstvo među svim "narodima i plemenima".

Židovska predaja tvrdi da pravednik nosi svijet na svojim ledima, prisjećajući se čudesne Abrahamove molitve, upućene Bogu – da poštedi Sodomu i Gomoru od uništenja ako među stanovnicima pronađe dostatan broj pravednika. Prava nada za svijet su pravednici u svim narodima i vjерama koji rade poticanji ljubavlju i pravednošću, pokazujući kako dobro može pobijediti zlo pridonoseći većem jedinstvu ljudskoga roda. ■

postati izvorom radosti i obogaćivanja, kao u Presvetom Trostvu, najuzvišenijem modelu jedinstva i različitosti istodobno.

Što obuhvaća traženje dijalog-a? Čini mi se korisnom jedna Camusova rečenica: dijalog je moguć samo među osobama koje zadržavaju osobnu pripadnost i govore istinu. Posljedica je da dijalog zahtijeva jasne pripadnosti i zalaganje u traženju istine. A istina ipak nikada nije samo naše vlasništvo jer smo ograničena stvorenja. Poimanje istine na ovom je svijetu u najvišem smislu nepotpuno, kako tvrdi sveti Pavao. Istodobno, traženje je istine ispravno, nije nevažno ili suvišno, ono osigurava usmjerenje

**Ingeborg
Gabriel (na
slici): Prava
nada za svijet
su pravednici u
svim narodima
i vjерama koji
rade poticanji
ljubavlju i
pravednošću,
pokazujući
kako dobro
može pobijediti
zlo pridonoseći
većem
jedinstvu
ljudskoga roda**

TREŠNJA - niskokalorična ljepotica

▶ Mirjana Grga, dr. med.

Ova bliska rodica šljive stigla je iz Male Azije, a prema Pliniju, rimski vojskovođa Lukul trešnje je donio u Italiju 74. godine prije naše ere i zasadio ih u vrtu svog rimskog dvorca. Rimljani su sadili čak osam različitih sorti, iako je to neusporedivo s današnjih više od 900 sorti trešanja. Karlo Veliki takođe je volio ovu voćku da je svojim baštovanim naredio da je uzgoje i u hladnijim krajevima. Tako se trešnja našla i u Njemačkoj i u Švicarskoj, tamo podivljala i rasla u šumama, a onda se opet vratila u vrtove i dvorišta, priputomila se pa sada u švicarskoj prijestolnici Bernu njeni prekrasni cvjetovi i sočni tamnocrveni plodovi krase okoliš gospodskih vila. Kada su doseljenici u 17. stoljeću počeli intenzivnije nastanjivati američki kontinent, Francuzi su novoumeđene gradove ukrašavali nasadima trešnjina drveta. Plod trešnje okrugla je mesnata košutnica, crvene do crno-ljubičaste boje, ovisno o sorti, vrlo ukusno i korisno voće za jelo i prerađivo. Danas se zna da je trešnja mnogostruko ljekovita. Tako se koriste njeni plodovi, peteljke, sjemenke iz koštice i smola koja curi iz kore.

www.walsave.com

Prema znanstvenim istraživanjima, flavonoid koji možemo naći u trešnjama (kercetin) ima antikancerogena svojstva, te pomaže u sprječavanju srčanih bolesti. Trešnje se u nutricionističkom smislu smatraju važnim izvorom kercetina, jer sadrže velike količine po obroku. U košticama trešnje nalazi se mala količina amigdalina, nazvan još i vitamin B17, za kojeg se smatra da pozitivno utječe na smanjenje tumora i sprječava njegovo daljnje širenje, te pomaže kod ublažavanja bolova uzrokovanih kancerogenim procesima. Antocijanini koji se nalaze u trešnjama blokiraju upalne enzime i smanjuju bolove. Ima pozitivne učinke na giht i bolove kod artritisa. Nije samo plod trešnje zdravod peteljki trešnje se može napraviti čaj za poboljšano izlučivanje mokraće kod upale bubrega i pri pojavi kamena u bubrežima. Za pripremu čaja stavite

rukohvat peteljki u litru vrele vode, kuhati dvije minute, te ostaviti 15 minuta da se ohladi. Čaj procijedite i pijte u gutljajima tijekom dana.

Trešnje sadrže malo kalorija, imaju jednake količine ugljikohidrata i proteina, a uopće nemaju masnoća. Bogata je kalijem te stoga povoljno djeluje na ravnotežu tekućine u organizmu. Zbog visokog udjela vode pomaže u ubrzavanju metabolizma. Budući su niskokalorične, trešnje se koriste u mnogim dijetama, naročito kod debljine, srčanih bolesti, oboljenja bubrega, gihta, reumatizma.

Ljekovito djelovanje peteljki i ploda trešnje koristi se i za pripremu maski za otklanjanje podnožjaka te njegu i oživljavanje suhe kože. Trešnje ne treba jesti prije objeda jer njihova lužnata reakcija koči izlučivanje probavnih sokova, što naročito otežava probavu mesa. Bez obzira na sortu, trešnje imaju kratak vijek trajanja pa pri kupovini tražite plodove s peteljkama, izrazite crvene boje i čvrste vanjske kožice. Svježe trešnje ne perite odmah već neposredno pred jelo. Osim zamrzavanjem, trešnje se mogu konzervirati sušenjem, sa šećerom u obliku džemova i komposta ili u kombinaciji s alkoholom. Od njih se priprema i rakija trešnjevača.

Trešnje su poznate i po tome što pročišćavaju krv i podižu energiju, zato se opskrbite trešnjama sada kada je sezona kako biste bili zdraviji, izgledali mlađe i osjećali se bolje. ■

SLIKOM I RIJEČJU

MISIJA SRCA

Na putu teške obuće
Ne povjerujte nikada,
Ne povjerujte nikomu,
Ni očima ni ušima,
Ni rukama ni nogama,
Ni molbama ni kletvama,
Ni okusu ni mirisu...
Ne povjerujte ničemu
Što usamljenost priziva,
Ljubav i vjeru otklanja,
- Svom Srcu, Srcu vjerujte!

Lujo Medvidović

Foto: Đina Perkov

